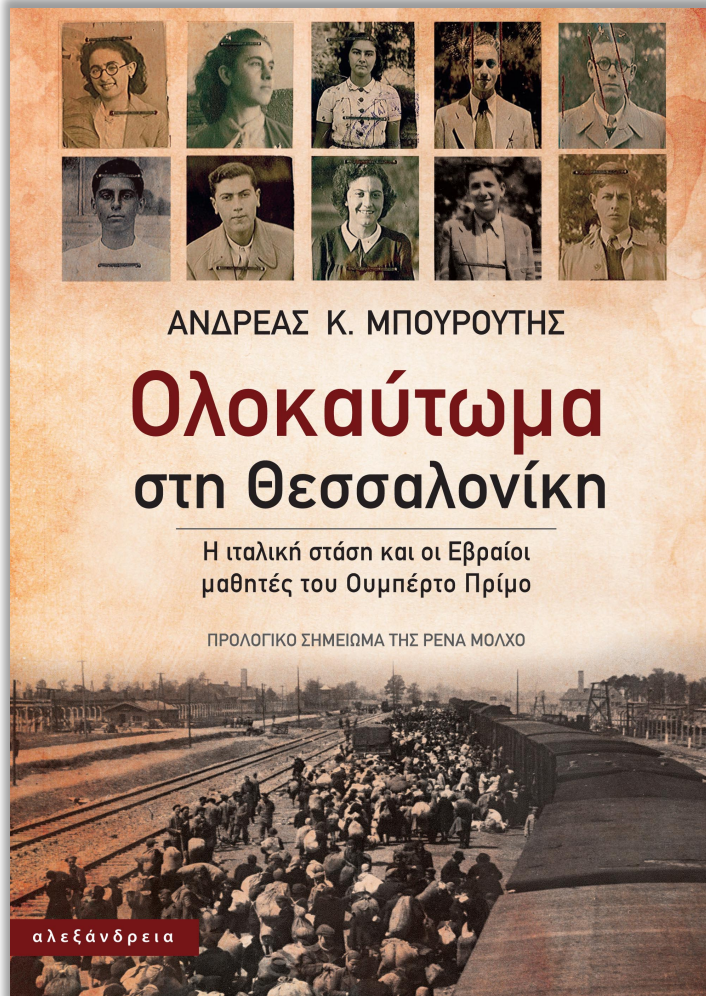

-ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ-

Ανδρέας Μπουρούτης

Ολοκαύτωμα στη Θεσσαλονίκη
*Η ιταλική στάση και οι Εβραίοι μαθητές
του Ουμπέρτο Πρίμο*

Πρόλογος: Ρένα Μόλχο
Σειρά: Θέματα Εβραϊκής Ιστορίας

ISBN 978-960-221-843-3, σχ. 17x24,
σελ. 264, α' έκδ. Μάρτιος 2020,
τιμή: 18,00€ (χωρίς Φ.Π.Α.)

Πριν από το ξέσπασμα του πολέμου ζούσαν στη Θεσσαλονίκη περισσότεροι από 50.000 Εβραίοι. Η ιταλική παρουσία στην πόλη ήταν διαρκής χάρη στην επαφή των Ιταλών με αρκετούς Εβραίους που είχαν διατηρήσει την ιταλική υπηκοότητα. Η μακρόχρονη αυτή σχέση κλονίστηκε το 1938 με την εφαρμογή στην Ιταλία των φυλετικών-ρατσιστικών νόμων που εξοβέλιζαν τους Εβραίους από τη δημόσια ζωή.

Το πρώτο μέρος του βιβλίου εξετάζει τη σχέση των Ιταλών με ένα μέρος της εβραϊκής κοινότητας τα χρόνια μέχρι το ξέσπασμα του πολέμου. Το χρονικό του διωγμού των Εβραίων της Θεσσαλονίκης από τους ναζί και του εκτοπισμού τους στο Άουσβιτς από τον Μάρτιο του 1943 παρουσιάζεται με αναφορές κυρίως από τα ιταλικά αρχεία, ενώ αναλύονται οι αμφίσημες ενέργειες των Ιταλών διπλωματών για τη διάσωση ορισμένων από αυτούς. Η διαδικασία μεταφοράς στην Αθήνα και προσωρινής διάσωσης περίπου 350 Εβραίων, μερικοί εκ των οποίων απέκτησαν την τελευταία στιγμή την ιταλική υπηκοότητα, εξετάζεται υπό το πρίσμα νέων στοιχείων. Υπάρχουν άραγε «ήρωες» σε αυτή την ιστορία, όπως ο πρόξενος Ζαμπόνι, ή υπάρχουν σκιές στις ενέργειές τους; Μπορούν μερικές «καλές» πράξεις να σβήσουν είκοσι χρόνια φασισμού αλλά και στοχοποίησης των Εβραίων;

Το δεύτερο μέρος του βιβλίου αφηγείται τις ιστορίες δέκα Εβραίων μαθητών της Θεσσαλονίκης και ενός «Δίκαιου των Εθνών», του δικηγόρου Δημήτρη Σπηλιάκου. Κατά τη διάρκεια της Κατοχής η φοίτηση Εβραίων μαθητών στα ιταλικά σχολεία, όπως το γυμνάσιο-λύκειο Ουμπέρτο Πρίμο, είχε απαγορευτεί από τους Ιταλούς. Μόνο ελάχιστοι κατόρθωσαν να συμμετάσχουν ως «ιδιωτικώς εκπαιδευθέντες» στις απολυτήριες εξετάσεις του 1941 και του 1942. Κάποια από τα παιδιά ακολούθησαν την κοινή μοίρα των Εβραίων και χάθηκαν στα κρεματόρια του Άουσβιτς-Μπίρκεναου. Ένα από αυτά κατάφερε να επιζήσει και η μαρτυρία του είναι συγκλονιστική. Μερικοί μαθητές σώθηκαν χάρη στη βοήθεια που προσέφεραν Έλληνες χριστιανοί φίλοι.

Όλες μαζί οι ιστορίες δίνουν όνομα και μορφή σε ανθρώπους που διώχτηκαν και σε πολλές περιπτώσεις δολοφονήθηκαν. Δεν αποτελούν απλώς μέρος μιας μακάβριας στατιστικής ή ενός πλήθους αριθμών. Είναι άνθρωποι με σάρκα και οστά, σε νεαρή ηλικία, κι έχουν ονόματα: είναι η Εσθήρ, οι τρεις νεαροί Αλμπέρτο, η Λαελίτα, ο Δανιήλ, η Λυδία, ο Κλαύδιος, ο Τζιοβάνι και η μικρή Μπιάνκα. Όλοι τους ήταν παιδιά της Θεσσαλονίκης, αυτή ήταν η πόλη τους, αυτή και η πατρίδα τους.

Ο **Ανδρέας Μπουρούτης** είναι ιστορικός-οικονομολόγος. Διδάσκει στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) και έχει διδάξει ακόμη στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Σύγχρονη Διπλωματία και Πολιτική στην Ανατολική Μεσόγειο - τμήμα Πολιτικών Επιστημών) και στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Κοινωνία και Οικονομία στα Βαλκάνια - τμήμα Ιστορίας). Το 2018 κυκλοφόρησε την μονογραφία *Αστική τάξη και Ευρωπαϊκά σχολεία της Θεσσαλονίκης (1888-1943)*. Άρθρα του έχουν δημοσιευτεί σε συλλογικούς τόμους και επιστημονικά περιοδικά της Ελλάδας και του εξωτερικού. Το Ολοκαύτωμα (Shoah) και οι εβραϊκές κοινότητες στην Ελλάδα και τα Βαλκάνια βρίσκονται ανάμεσα στα κύρια ερευνητικά του ενδιαφέροντα.